

Interneto taisyklės namuose taikiai – misija įmanoma



Nuotolinis mokymasis ir darbas daugeliui sukuria naujų iššūkių: šeimose reikia operatyviai susitarti, kaip organizuoti veiklas prie ekranų. Konfliktai namuose dėl dažno ekranų naudojimo ar laiko prie jų nebuvo naujiena ir prieš karantino laikotarpį. Bet ypač dabar prasminga paskirti laiko sutarti, kaip kiekvienas šeimoje naudosis internetu ir jį perkėlus daug įprastai kitaip atliekamų veiklų. Tam padės Šeimos susitarimas.

„Daugybei vaikų nuotolinio mokymo pradžia savotiškai legalizavo jų neribotą buvimą internete. Nauja realybė kelia nerimą tėvams, kurių dalis tiki, jog jų šeimoje taisyklės egzistuoja, tačiau vaikai nebūtinai mano taip pat. Mes, drauge su „Paramos vaikams centru“, siūlome šeimoms paprastą, bet labai tinkantį taikaus pokalbio pradžia šeimoms susitarimo šabloną, kurį galite parsiųsti ir naudoti“, – sako Rasa Jauniškienė, „Skaitmeninės etikos centro“ (SEC) vadovė.

Šeimos susitarimas – puikus startas pokalbiui

Šeimos susitarimo šablonas padės pradėti taikų pokalbį apie kiekvieno šeimos nario naudojimąsi internetu. Pokalbio tikslas – susitarti dėl aiškių taisyklių ir įvardinti pozityvius sprendimus, kurie leistų internetu naudotis tinkamai ir saugiai. Jei tik įmanoma, į šią diskusiją reiktų įtraukti visus šeimos narius.

„Internetas – svarbi gyvenimo dalis dažnam iš mūsų, tad pokalbį apie naudojimąsi internetu namuose verta pradėti draugiškai ir pozityviai. Kai suaugusiems rūpi ir įdomu, ką jų vaikai veikia internete ir kas jiems ten patinka, vaikai ir paaugliai kur kas atviriau dalinasi savo patirtimi. Kai vaikai ir paaugliai jaučiasi svarbūs savo tėvams, jie noriau bendradarbiauja, siūlo savo idėjas, laikosi susitarimų ir prisiima atsakomybę“, – sako „Paramos vaikams centro“ psichologė, programos „Vaikystė be smurto“ vadovė Ieva Daniūnaitė.

Svarbu, kad visi vaikai ir suaugusieji, kurie naudojami internetu, dalyvautų kalbant apie taisyklių laikymąsi ir kodėl tai svarbu. Vaikams augant, jie vis aktyviau prisidės formuluojant susitarimus ir sprendžiant, kokios pasekmės turėtų nutikti jų nesilaikant. Vaikams ir paaugliams įsitraukimas į tokią diskusiją suteiks progą prisiimti atsakomybę už savo elgesį. Suaugusiems – kalbant interneto naudojimo klausimais su vaikais ir paaugliais, bus aktualu išgirsti įdomių ir svarbių jaunų žmonių minčių apie saugų ir atsakingą naudojimąsi internetu.

Nuo ko pradėti?

SEC vadovės R. Jauniškienės teigimu, pradžioje galite aptarti, kaip apskritai jūsų šeima naudojami internetu. Pradiniai pasižadėjimai gali būti susiję su tais dalykais, kurie turi tiesioginę įtaką kiekvieno saugumui internete: su kuo internete kalbamės ar kokia informacija dalinamės. Galbūt jums bus svarbu aptarti ir kaip parodome pagarbą internete, kaip ir kada kuriame paskyras, kaip ieškome turinio ar atveriamė gautas nuorodas.

Mes visi sutariame, kad ...

Kiekvienos šeimos susitarimas bus kitoks, nes skiriasi šeimų vertybės, situacija, vaikų amžius, branda ir poreikiai. Pasižadėjimų formos bus įvairiausios, kažkas susitars dėl visiems ir visur bendrai taikomų taisyklių, kažkas – kiekvienam atskirai ir net priklausomai nuo įrenginio, kurį tas šeimos narys naudoja. Tačiau vienas vardiklis bus bendras visiems susitarimams: mes sutariame dėl konkrečių dalykų, jie visi lengvai suprantami ir visiems aiškūs.

Kartais reikės pagelbėti vienas kitam ir priminti laikytis susitarimų.

Susitarus – laikytis

Susitarti yra svarbu, bet ne mažiau svarbu ir susitarimo laikytis. Vadinasi, apsisprendus dėl taisyklių, reikia susitarti, kas bus jų nesilaikant. Kalbant apie pasekmes, įsitinkime, kad susitarimus kiekvienas šeimoje supranta ir su jais sutinka. Sulaužius taisyklę nebe pirmą kartą, galima ją patikslinti šeimos susitarime, kad ji būtų aiški ir geriau tiktų jūsų šeimai. Tarkime, galbūt suformulavus kitaip, taps paprasčiau taisyklės laikytis, pvz.: „nekurti naujų paskyrų“ keiskime į „pažadu paklausti prieš sukuriant naują paskyrą ir tą padaryti su suaugusio pagalba“. Ir būtinai pagirkite vaikus, kai jie susitarimų laikosi.

Vaikams augant arba pasikeitus šeimos situacijai, rekomenduojama šeimos susitarimą peržiūrėti.

Kartais gali atrodyti, kad vaikai daugiau žino apie technologijas, bet tėvai – daugiau žino apie gyvenimą, taigi, kalbantys taikiai, visi turime kuo pasidalinti ir galime būti saugesni.

Skaitmeninės etikos centro informacija, parengta drauge su Paramos vaikams centru.